Ο μύθος του χταποδιού. Χαμογελαστοί εχθροί (Φώτης Κόντογλου)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 25 Αυγούστου, 2009

Στον καιρό μας βγήκανε πολλές νέες θρησκείες, θρησκείες, που τις πρεσβεύουνε οι άπιστοι κι οι άθεοι. Μια απ' αυτές είναι κι **ο τουρισμός**, που τον γέννησε η κούφια και χασομέρικη περιέργεια του ανθρώπου που θέλει να σκαλίζει και να μαθαίνει χωρίς να δίνει καμμιά σημασία σ' εκείνο που βλέπει κι ακούει. Οι περισσότεροι τουρίστες βαριούνται τη ζωή τους και θέλουνε να περάσουνε την ώρα τους, χωρίς να σκοτίζουνται μήτε για τα μνημεία, μήτε για τα ιστορικά που τους λένε οι ξεναγοί, που μοιάζουνε σαν να περιποιούνται σ' ένα τραπέζι κάποιους ανθρώπους που έχουνε ανορεξία. Όσα λένε, από τόνα τ' αυτί τους μπαίνουν κι από τ' άλλο βγαίνουν.
Ωστόσο, **ποιός έχει το θάρρος να μιλήσει με ασέβεια γι' αυτή την καινούρια θεότητα, την τουριστική ψυχαγωγία, που φέρνει μαζί της και πολλά προικιά; Γιατί, στην εποχή μας, είναι ιερά και όσια όσα πράγματα φέρνουν λεφτά. Που να τολμήσεις να πεις τίποτα γι' αυτά!** Έβρισες τον Μωάμεθ, έβρισες τον Μαμωνά.

Και δεν έφταξε το ότι ο τουρισμός γέμισε τα μουσεία από ένα πλήθος από ανθρώπους κάθε φυλής, που χαζεύουνε μ' ένα φυλλάδιο στο χέρι και με μία φωτογραφική μηχανή κρεμασμένη στον ώμο τους, δεν έφταξε το ότι κάθε ερημικό βουνό που έχει απάνω του δυο κατατσακισμένες κολόνες είτε ένα σκαλιστό μάρμαρο, πατήθηκε, δεν έφταξε το ότι δεν απόμεινε κανένα μυστήριο του αρχαίου κόσμου κρυμμένο, μήτε τάφος που να μην ανοίχθηκε για να κυττάξουνε μέσα οι νυσταγμένοι περιηγητές, αλλά μπαίνουνε και μέσα στις εκκλησιές και στα ρημοκκλήσια, που τα προσκυνά ο λαός μας, και στέκουνται δίχως να κάνουνε τον σταυρό τους, με τα χέρια πίσω, αδιάφοροι οι δυστυχείς κι ανύποπτοι για το που πατάνε και που βρίσκουνται.

Ο τουρισμός τα εξουσίασε όλα. Μπροστά στην αφεντιά του ανοίξανε όλες οι πόρτες για να τον υποδεχτούνε, καστρόπορτες άπαρτες από πολέμαρχους, μοναστηρόπορτες χιλιαμπαρωμένες, κελλιά και σπηλιές και ερημητήρια που ζήσανε κρυμμένοι κάποιοι αγιασμένοι άνθρωποι. Βγήκανε στα φανερά Αγιες Τράπεζες, αρτοφόρια, δισκοπότηρα, λειψανοθήκες μ' άγια λείψανα, για να τα δούνε οι περιηγητές.

Στο τέλος **παραδόθηκε στον τουρισμό και το μεγάλο κάστρο**

της Ορθοδοξίας, τ' Αγιον Όρος. Σ' αυτό το περιβόλι της Παναγίας, που, κατά το θέλημά της, δεν το πάτησε θηλυκό ποδάρι, είτε από άνθρωπο είτε από ζωντανό, μπαινοβγαίνουνε τώρα χιλιάδες άνθρωποι από κάθε φυλή, άλλοι με πίπες στο στόμα, άλλοι με κοντά βρακιά, άλλοι μισόγυμνοι, με κουβέντες, με γέλια, αφού πηγαίνουνε για να διασκεδάσουνε, όπως είναι κουρασμένοι από τις δουλειές τους, από τις επιχειρήσεις τους, από τις μηχανές, από τα τραίνα, από τ' αεροπλάνα, από τα παπόρια, από τ' αυτοκίνητα, από τα θέατρα, από τα λουτρά, από τα ξενοδοχεία, κι από όλα τα άλλα που καταγίνουνται στην πατρίδα τους. Αλλά, κι εδώ που έρχουνται, κουβαλάνε μαζί τους τη μυρουδιά απ' όλα αυτά, και γι' αυτό δεν είναι σε θέση να νοιώσουνε τίποτα κι είναι ακατάνυκτοι, ολότελα ξένοι στα προαιώνια μυστήρια που κλείνει μέσα του τ' Αγιον Όρος.
Γιατί, πώς είναι τρόπος να μεταδοθεί εκείνη η πνευματική ευωδία σε ανθρώπους που δεν έχουνε πνευματική όσφρηση; Πώς να νοιώσουνε όσα βλέπουνε κι ακούνε, αφού αυτά είναι καρποί υπερούσιοι κι αποκαλυπτικοί της ευσέβειας, της προσευχής, της υψηλής θεωρίας; **Δεν φταίγουν αυτοί οι άνθρωποι, που κάποιοι απ' αυτούς είναι αγαθοί και ταπεινοί**, αλλά βρίσκουνται ολότελα μακρυά από την κατάσταση που πρέπει να βρίσκεται όποιος γνωρίζει πως εκείνο το μέρος**δεν είναι τόπος για αναψυχή, ή για περίπατο, ή για διασκέδαση, ή και ακόμα για μάθηση**, αλλά έχει γραμμένη απάνω του τούτη την επιγραφή :«Ως φοβερός ο τόπος ούτος! Ουκ έστιν άλλο, ειμή οίκος Θεού και αύτη η πύλη του ουρανού». Δεν γνωρίζουνε, οι δυστυχείς, πως αυτά που βλέπουν και που ακούγουν, **δεν καταλαβαίνουνται με τον νου**. Που να υποθέσουνε πως μήτε εκείνοι οι ίδιοι που τους οδηγούνε δεν είναι σε θέση να νοιώσουνε την αληθινή σημασία τους, παρά πως η γνώση που έχουνε απ' εκείνα τα ιερά πράγματα, είναι γνώση εξωτερική, μηχανική, ξώπετση, γιατί «η προς Θεόν σχέσις γίγνεται δια της ψυχικής μνήμης και των δεήσεων της προσευχής και ολοκαυτώσεως».
Εδώ **δεν είναι τόπος που να βρίσκει απάντηση η αμαρτωλή περιέργεια του ανθρώπου**, αλλά είναι τόπος που άνθρωποι που αρνηθήκανε τον κόσμο, αγωνίζουνται στους πνευματικούς αγώνες, με κακοπάθηση του κορμιού, με εγκατάλειψη στον Κύριο, με νηστεία, με χέρια σηκωμένα κατά τον ουρανό, με στόμα κλεισμένο επί χρόνια, με καρδιά σφαλισμένη σε κάθε εξωτερική συνάφεια. Κατά λάθος πήρατε αυτόν τον δρόμο. Σεις ζητάτε να ευχαριστήσετε τις αισθήσεις σας και το σώμα σας, ενώ εδώ που σας φέρανε είναι **ο τόπος του χαροποιού πένθους** κι όσοι ζήσανε και ζούνε εδώ πέρα, δεν θα σας χαροποιήσουν, γιατί ζούνε με τον πόνο της καρδίας, και τους ζεσταίνει ο ζήλος για τη σωτηρία της ψυχής τους. Πώς λοιπόν ήρθατε εδώ, σαν να είναι τράπεζα στρωμένη και γάμος, ενώ είναι **καθημερινή θύμηση του θανάτου** κι αναστεναγμός και κράξιμο λυπητερό προς τον Θεό;

Οι σημερινοί εχθροί της θρησκείας και του έθνους είναι πιο επικίνδυνοι από τους παλιούς, γιατί μας παραπλανούνε με την ήμερη όψη τους και μας φαίνουνται άβλαβοι, ακίνδυνοι. Τέτοια είναι τα λεγόμενα «αγαθά του

πολιτισμού», οι ευκολίες της ζωής που είναι παγίδες φαρμακωμένες, τα θεάματα, οι ψυχαγωγίες, οι τουρισμοί κ.τ.α. Τούτοι οι εχθροί φαίνουνται άκακοι κι ανίκανοι να μας κάνουνε κακό, γιατί δεν είναι άγριοι και φανεροί, αλλά ύπουλοι και κρυφοδαγκανιάρηδες. Από τους πρώτους προφυλάγεσαι, μα από τους δεύτερους όχι, ως που να σε καταπιούνε, όπως φαίνεται από έναν θαλασσινών μύθο που θα σας πω:

Κάθεται η χταπόδα με το χταποδάκι στον πάτο της θάλασσας. Όπου, με την απόχη πιάνουνε το χταποδάκι, και τ' ανεβάζουνε απάνω. Το μικρό φωνάζει στη μάνα του: «Με πιάσανε, μάνα!». Εκείνη τ' αποκρίνεται: «Μη φοβάσαι, παιδί μου!». Το χταποδάκι φωνάζει πάλι: Με βγάλανε από το νερό, μάνα! «Μη φοβάσαι, παιδί μου!». - «Με σγουρίζουνε, μάνα!» - «Μη φοβάσαι, παιδί μου!» - «Με κόβουνε με το μαχαίρι!» - «Μη φοβάσαι!» - «Με βράζουνε στο τσουκάλι!» - «Μη φοβάσαι!» - «Με τρώνε, με μασάνε!» - «Μη φοβάσαι, παιδί μου!» - «Με καταπίνουνε!» - «Μη φοβάσαι!» - «Πίνουνε κρασί, μάνα!» - «Αχ! Σ' έχασα, παιδί μου!».

Ο μύθος θέλει να πει πως όλα τα σκληρά παιδέματα που κάνανε στο χταποδάκι, δεν ήτανε για θάνατο, μήτε το πιάσιμο, μήτε το σγούρισμα, μήτε το μαχαίρι, μήτε το βράσιμο, μήτε το μάσημα. Μα σαν άκουσε η μάνα του πως πίνανε κρασί εκείνοι που το φάγανε, για να το χωνέψουνε, φώναξε: «Σ' έχασα, παιδί μου!». Το κρασί, που φαίνεται το πιο ήμερο πράγμα μπροστά στο μαχαίρι και στο μάσημα, στο βάθος είναι για το χταπόδι ο πιο μεγάλος οχτρός.

Έτσι και για μας τους Έλληνες. Περάσανε από την πλάτη μας άγριες ανεμοζάλες κάθε λογής, αγριάνθρωποι σκληροί, φονιάδες με σπαθιά, με κοντάρια και μ' άρματα κάθε λογής, Πέρσες, Αλαμάνοι, Φράγκοι, Αραπάδες, Τούρκοι κι άλλοι. Μας σφάζανε, μας κομματιάζανε, μας κρεμάζανε, μας σουβλίζανε, μα δεν πεθάναμε, γιατί μας ατσάλωνε ο αγώνας, δίναμε φωτιά στη φωτιά, είχαμε να κάνουμε με οχτρούς φανερούς και σκληρούς.

Τώρα όμως, στον σημερινό καιρό, **οι εχθροί αλλάξανε όψη**, γινήκανε κρυφοδαγκανιάρηδες, με το χαμόγελο στα χείλια, φίλοι δολεροί, που φαίνουνται άβλαβοι, μάλιστα κι ευεργέτες και καλόβολοι. Τέτοιοι είναι τα αγαθά που έρχουνται με τις μηχανές και με τις άλλες ευκολίες, τα ηλεκτρικά πλυντήρια, τ' αεροπλάνα, ο κινηματογράφος, το ραδιόφωνο, η γύμνια και τα μπαιν-μιξτ, και τ' άλλα που θα μας ξεπαραλύσουν και **θα μας αφήσουνε χωρίς θρησκεία, χωρίς παράδοση, χωρίς οικογένεια, χωρίς τίποτα δικό μας**.

Ένα απ’ αυτά τα πονηρά, αγαθά είναι κι ο τουρισμός, που είναι το αθώο το κρασί που σκοτώνει το χταπόδι, ενώ δεν το σκότωσαν μήτε το μαχαίρι, μήτε τα δόντια.

*(Απόσπασμα από το βιβλίο «**Μυστικά Ανθη**», Εκδόσεις: Αστήρ – Παπαδημητρίου)*